

KRONIKA

Prof. zw. dr hab. dr h.c. STEFAN TARCZYŃSKI **(wspomnienie pośmiertne)**

Dnia 24 marca 2002 r. zmarł w wieku 83 lat prof. zw. dr hab. dr h.c. Stefan Tarczyński – członek honorowy Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego, założyciel Wydziału Weterynaryjnego ART w Olsztynie, długoletni kierownik Katedry Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego w Olsztynie, parazytolog weterynaryjny, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń studentów.

Urodził się w Warszawie 18 lipca 1919 r. W 1937 r., ukończył I Miejskie Gimnazjum Męskie im. Jenerała Sowińskiego w Warszawie. Studia weterynaryjne rozpoczął na Uniwersytecie Warszawskim w 1938 r., które przerwał

wybuch II Wojny Światowej. Już w czasie studiów pracował w Katedrze Anatomii Zwierząt Wydziału Weterynaryjnego UW w charakterze demonstranta tytularnego, a w okresie wojny (1942–1943) w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie na stanowisku asystenta na Oddziale Tyfusu Plamistego. Aresztowany 20 października 1943 roku przez Gestapo i osadzony w więzieniu na Pawiaku w Warszawie, w którym przebywał do 27 stycznia 1944 r. W 1945 r. podejmuje pracę w Bazie Zoologicznej Ministerstwa Kultury i Sztuki w Łodzi na stanowisku asystenta. Po zakończeniu wojny kontynuuje studia weterynaryjne na UW, które kończy w 1950 r. Na macierzystym Wydziale w 1956 r. uzyskuje stopień doktora nauk biologicznych i awans na adiunkta, a doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych w zakresie parazytologii w 1962 r. Pierwszego października 1961 r. został przeniesiony służbowo do WSR w Olsztynie na wniosek ówczesnego jej rektora prof. dr Eugeniusza Grabdy. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymuje w 1968 r., a profesora zwyczajnego w 1976 r. Pierwszego października 1990 r. zostaje wyróżniony zaszczytną godnością – tytułem *doctor honoris causa* – przyznaną Mu przez Senat Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie.

Był parazytologiem weterynaryjnym, którego zainteresowania badawcze obejmują przede wszystkim inwazyjologię i zwalczanie helmintoz zwierząt użytkowych, parazytologiczną ochronę środowisk hodowlanych oraz ekonomiczne aspekty chorób inwazyjnych. Oprócz tego zajmował się historią nauk i deontologią weterynaryjną. Opublikował około 300 oryginalnych prac, w tej liczbie ponad 60 w czasopismach zagranicznych. W swoim dorobku ma kilkanaście pozycji książkowych, w tym opracowania podręcznikowe, jak np.: „Zarys parazytologii systematycznej” PWN, Warszawa 1970, 1984, „Choroby pasożytnicze” (w: Choroby świń – podręcznik zbiorowy pod redakcją H. Janowskiego i H. Szwejkowskiego, PWRiL, 1964, 1974), „Choroby inwazyjne” (w: Choroby bydła – podręcznik pod redakcją H. Janowskiego, K. Markiewicz i S. Tarczyńskiego, PWRiL, Warszawa 1983), „Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii” (praca zbiorowa pod redakcją S. Tarczyńskiego) PWN, Warszawa 1990.

Uczniami Profesora są m.in. profesorowie – Konstanty Romaniuk, Zbigniew Jabłonowski i zmarła Maria Szlągiewicz, doktorzy: Leszek Szepelski, Józef Liminowicz i Tadeusz Jabłoński, a także wielu lekarzy weterynarii – specjalistów z zakresu parazytologii oraz 30 magistrów zootechniki – zoohigienistów.

Profesor Stefan Tarczyński będąc nauczycielem akademickim zajmował następujące stanowiska: asystenta i starszego asystenta na UW (1946–1951), starszego asystenta i adiunkta na SGGW (1952–1961), adiunkta w Wyższej Szkole Rolniczej w Olsztynie (1961–1963), a później docenta (1963–1968), profesora nadzwyczajnego (1968–1976) i profesora zwyczajnego (1976–1989). 1 października 1989 r. przeszedł na emeryturę.

W Akademii Rolniczo-Technicznej (wcześniej WSR) pełnił wiele funkcji kierowniczych, m.in.: kierownika Katedry Zoohigieny Wydziału Zootechnicznego (1963–1967), prodziekana Wydziału Zootechnicznego ds. Oddziału Weterynaryjnego (1966), powołanego z Jego inicjatywy a następnie dziekana Wydziału Weterynaryjnego (1967–1969, 1978–1981), dyrektora Instytutu Biologii Stosowanej (1966–1969), kierownika Katedry Parazytologii i Chorób Inwazyjnych (1967–1970, 1986–1989), kierownika Kliniki Chorób Inwazyjnych (1970–1986), dyrektora Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych (1970–1972 i 1976–1978) oraz prorektora ds. studiów i studentów (1969–1975).

Profesor Stefan Tarczyński brał udział w wielu krajowych i międzynarodowych kongresach i konferencjach naukowych na których prezentował wyniki badań z zakresu parazytologii weterynaryjnej i ochrony środowiska (Praga 1957; Wiedeń 1973; Sofia i Stara Zagora 1973; Budapeszt 1973; Moskwa 1973, 1979; Schwerin 1974; Monachium 1974; Karl Marx-Stadt 1976; Poczdam 1977; Warszawa 1978 – IV Międzynarodowy Kongres Parazytologiczny; Bazylea 1982), przebywał też na stażach i misjach naukowych w Jugosławii (1958), Bułgarii (1964), Gödole (1972), Florencji (1973), Wielkiej Brytanii (1973), Koszycach (1975, 1978), Pradze (1975, 1976, 1981 i 1982), Wiedniu oraz Linzu (1979).

Był członkiem rad redakcyjnych czasopism naukowych krajowych i zagranicznych (np. *Acta Parasitologica Polonica*, *Wiadomości Parazytologicznych*, *Angewandte Parasitologie*, *Biuletynu Naukowego ART*. itd.), członkiem Komitetu Parazytologii PAN, Komitetu Nauk Weterynaryjnych PAN oraz wielu rad naukowych, instytutów badawczych, urzędów i instytucji. Pełnił różne funkcje w zarządach głównych: Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego, Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, Polskiego Stowarzyszenia Filmu Naukowego (PSFN) i innych towarzystw naukowych. Był członkiem honorowym PSFN (1980), Zrzeszenia Lekarzy i Techników Weterynaryjnych (1984) oraz Towarzystwa Przyjaciół ART (1985). W latach 1991–1995 był pierwszym prezesem Okręgowej Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Olsztynie.

Był laureatem licznych nagród naukowych m.in. 7 resortowych, 24 rektorskich i jednej Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych oraz szeregu wyróżnień (dyplomy, adresy rektorskie itp.). Wśród wielu odznaczeń państwowych, resortowych i regionalnych posiadał m.in. Krzyż Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1986), Tytuł i Medal Zasłużonego Nauczyciela PRL, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal 10-lecia PRL (1955), Medal 40-lecia PL (1984), medal Za Zasługi dla woj. Ostrołęckiego (1980), Medal 20-lecia Wydziału Weterynaryjnego (1986), Zasłużonym dla Uczelni (1980). Ma także wyróżnienia towarzystw naukowych, m.in. Złotą Odznakę Polskiego Stowarzyszenia Filmu Naukowego (1976), Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika (1980), Odznakę „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych” (1987), medale Polskiego

Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych – Pro Scientia Veterinaria Polona i Auctori Excellentis Libri ad Veterinarias Scientias Pertinentis (1987), Medal Honorowy BENE de VETERINARIA MERITUS (1995), Medal im. Konstantego Janickiego – za zasługi dla Parazytologii (1991) i inne.

W dniu 27 marca 2002 r. został pochowany na cmentarzu Bródnowskim w Warszawie.

W zmarłym wychowawcy Profesora, Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i środowisko parazytologów weterynaryjnych poniosło niepowetowaną stratę.

Konstanty Romaniuk